

VÝKONNOSTNÍ ŽEBŘÍČEK – AKTIVNÍ TRÉNINKOVÁ FORMA.

1) Technické zabezpečení

1.1 Potřebná je tabule, nástěnka, apod., se jmenovkami hráčů, které se dají volně přesouvat do jiného místa tabulky.

2) Sestavování dvojic

2.1 Při prvním setkání se hráči sestaví do pořadí podle známé nebo odhadované síly. Může se uspořádat úvodní zrychlený turnaj pro určení pořadí, avšak jejich pořadí je možné také vylosovat.

2.2 U již fungujícího žebříčku se nejprve udělá prezentace přítomných hráčů – vyberou se jejich jmenovky.

2.3 Dvojice soupeřů se tvoří od nejvýše nasazeného (přítomného) hráče, přičemž jeho soupeřem (vyzývatelem) je druhý nejvýše nasazený přítomný hráč. Pro 3. je soupeřem 4. v pořadí, atd. Výjimky viz bod 2.4 a 2.5.

2.4 Pro zvýšení motivace jsou hráči, kteří v minulém kole své zápasy vyhráli jako vyzývatelé, prioritně nasazování znovu jako vyzývatelé – jsou jim po prezentaci nejprve vybírání nejbližší vyšší přítomní soupeři.

2.5 Po sestavení dvojic prioritně nasazovaných hráčů se tvoří dvojice druhotně upřednostňovaných, kterými jsou ti, co v minulém kole byli vítězi proti níže postavenému hráči žebříčku.

2.6 Zbylí hráči se sestaví do dvojic podle principu popsaného v 2.3.

2.7 V případě, že do žebříčku vstupuje nový hráč, je možné jej nasadit na konec žebříčku a on se postupně probíjí na odpovídající výkonnostní pořadí. Lepší je, když jeho hráčskou sílu trenéři vyzkoušejí proti jiným hráčům a pak jej nasadí do žebříčku podle takto odhadnuté hráčské výkonnosti.

2.8 Pokud někdo naopak účast na žebříčkových zápasech ukončil, tak se prostě jeho jmenovka vyjme a ostatní hráči za ním se o jedno místo posouvají nahoru.

3) Partie a změny v žebříčku

3.1 Podle disponibilního času a délky hraných partií, odehrají vytvořené dvojice 1 nebo více partií (odehrají žebříčkový „zápas“).

3.2 Vyzývatel (v žebříčku níže umístěný hráč) při jedné hrané partii má v zápase bílé figury, při dvou hraných partiích má nejprve bílé a ve druhé partii černé figury.

3.3 Podmínkou postupu v žebříčku je dosažení vítězství v zápase nad výše postaveným hráčem v žebříčku. Při nerozhodném výsledku zápasu nebo výhře výše postaveného hráče v žebříčku se žádné změny pořadí nekonají.

3.4 Zvítězil-li v zápase vyzývatel, posouvá se v žebříčku nad svého soupeře (Výjimka viz 3.5). Přitom o jedno místo tak klesnou všichni hráči, které takto vítězný vyzývatel přeskočil.

3.5 Pokud však rozdíl umístění v žebříčku byl velký, tak se vítězný vyzývatel posune o dvě místa výše a poražený se v žebříčku posune o jedno místo níže.

4) Poznátky z praktického využívání výkonnostního žebříčku.

- 4.1 V případě vedení žebříčku podle výše uvedených zásad je hráč přirozeným způsobem motivován ke snaze vést partii vítězným způsobem.
- 4.2 Ustálený žebříček zaručuje každému hráči vždy kvalitního soupeře, který svou současnou výkonností odpovídá jeho vlastní výkonnosti.
- 4.3 Hráč je nucen hrát všechny partie naplno – lehkovážný přístup nebo dávání partií za remis jej postupně odsuzuje k sestupu v žebříčku.
- 4.4 Relativně ustálený žebříček přiřazuje každému hráči jistý okruh protihráčů, což umožňuje a vytváří podmínky pro přípravu na svého soupeře – přirozeným způsobem vede ke studiu zahájení a prohlubování znalostí hraných variant.
- 4.5 Při práci s mládeží vytvořením žebříčku bez rozdílu věku a jakékoli kategorizace, se mladí a talentovaní jedinci velmi rychle propracovávají mezi starší a zkušenější hráče a jejich výkonnostní růst je mnohem rychlejší.
- 4.6 Pouhým pohledem na umístění dětí v žebříčku podle ročníku narození lze pak určit talentované jedince, kteří se brzy svým spolužákům v žebříčku vzdálí.
- 4.7 Touto tréninkovou formou je možno zvládnout bez větších nároků mnohonásobně početnější skupinu dětí, přičemž jejich šachový růst je zaručen přirozeným konkurenčním bojem.
- 4.8 Touha po lepších výsledcích a umístění v žebříčku vede děti k samostatnému hledání možných a dostupných forem individuálního tréninku.
- 4.9 Zásady boje v žebříčku v sobě obsahují veškeré výchovné momenty potřebné pro hráče šachové hry.
- 4.10 Autoritu žebříčku a zvýraznění jeho motivace podpoříme, když umístění jedinců v něm bereme jako podklad pro nominaci na jiné významné akce (turnaje, soutěže, soustředění, apod.).

Tajemství úspěšnosti tréninku formou výkonnostního žebříčku spočívá ve vytvoření zákonitých podmínek pro vedení partií v konkurenčním boji relativně vyrovnaných soupeřů, kteří se zdokonalují odstraňováním chyb a nedostatků na takové úrovni šachového vnímání, kterého právě dosáhli.